

Національна академія наук України з глибоким сумом повідомляє, що 19 серпня ц.р. світову і вітчизняну науку спіткала велика втрата — на 102-му році життя зупинилося серце видатного українського вченого в галузі металургії, технології металів, електрозварювання та матеріалознавства, організатора науки, державного та громадського діяча, Президента Національної академії наук України, директора Ін-

ституту електрозварювання імені Є.О. Патона НАН України, двічі Героя Соціалістичної праці, першого Героя України академіка Бориса Євгеновича Патона.

Борис Євгенович Патон народився 27 листопада 1918 року в Києві в родині професора Київського політехнічного інституту Євгена Оскаровича Патона.

Його інженерна і наукова діяльність розпочалася 1942 року в Інституті електрозварювання, який тоді перебу-

вав на території «Уралвагонзаводу» в Нижньому Тагілі. Відтоді протягом одинадцяти років Борис Євгенович працював разом із батьком, який очолював Інститут електрозварювання. Це були роки його становлення як науковця та дослідника, а згодом і як керівника великого науково-виробничого колективу. Він продовжив і блискуче розвинув справу, розпочату батьком, із яким створив всесвітньо відому патонівську наукову школу, та 67 років очолював визнаний у всьому світі науково-технічний комплекс — Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України.

Світове визнання Б. Є. Патон здобув своєю різнобічною та надзвичайно плідною науковою й інженерною діяльністю, прагненням спрямувати фундаментальні наукові дослідження на розв'язання актуальних проблем науково-технічного прогресу. Своїми працями він заклав підґрунтя дугового зварювання, а саме теорії автоматів для дугового зварювання, яка згодом була розвинена багатьма фахівцями в галузі автоматичного управління процесами зварювання.

Під керівництвом Б. Є. Патона було здійснено дослідження в галузі зварювальних джерел живлення, створено процеси дугового, електрошлакового, контактного, електронно-променевого та багатьох інших процесів зварювання і споріднених технологій; виконано великий комплекс фундаментальних і приклад-

них досліджень у галузі статичної та циклічної міцності зварних з'єднань, їхнього опору крихким і втомним руйнуванням, працездатності в умовах низьких температур. Уперше в Україні з'явилися системи діагностики зварних конструкцій, до яких висувають підвищені вимоги безпеки експлуатації. Б. Є. Патон очолював дослідження з використання електрошлакового процесу для поліпшення якості металів і сплавів, унаслідок чого з'явився принципово новий напрям у металургії — електрошлаковий переплав і лиття. Технології, розроблені під його керівництвом, успішно працюють на землі, під водою і в космосі. Борис Євгенович запропонував використовувати методи зварювання для з'єднання живих тканин.

У 1962 році Б. Є. Патон був обраний президентом Академії наук УРСР (нині Національна академія наук України). Глибоке розуміння ролі науки в суспільстві, її цілей і завдань, високий міжнародний авторитет ученого, відданість науці, невичерпна енергія та високі моральні якості, активна громадсько-політична діяльність, досвід керівництва великими науковими колективами стали визначальними аргументами в обранні Бориса Євгеновича на посаду президента академії. Відтоді він протягом 58 років очолював цю провідну наукову організацію України.

На відповідальному посту президента НАН України ще більше розкрився його

талант організатора науки. За участі Бориса Євгеновича Патона розроблено нову структуру академії наук, її новий статут, спрямований на найраціональніше використання наукових сил і засобів, їх концентрацію в розв'язанні найважливіших фундаментальних та прикладних наукових проблем, що мають важливе значення для економіки країни, створено десятки нових інститутів та організацій, що розвинули і поглибили дослідження в пріоритетних наукових напрямках.

Вияткові здібності Бориса Євгеновича як лідера, ученого й організатора виявилися у драматичні дні трагедії на Чорнобильській АЕС. Колективи багатьох інститутів Академії наук УРСР, її президія вже з перших днів працювали над ліквідацією наслідків цієї катастрофи.

У роки незалежності України Б. Є. Патон багато зробив для збереження і примноження потенціалу і вітчизняної науки, розгортання нових наукових напрямів, необхідних для розбудови незалежної європейської держави, її економіки, освіти, науково-технічної, культурної, соціально-культурної сфер, зміцнення обороноздатності держави.

Б. Є. Патону належить значний внесок у розвиток міжнародного наукового співробітництва України, входження вітчизняної науки до європейського і світового наукового простору. За його ініціативи в 1993 році створено Міжнародну асоціацію академії наук

(МАН), що об'єднала національні академії 15 країн Європи й Азії. Протягом майже чверті сторіччя Борис Євгенович був незмінним президентом цієї асоціації.

Б. Є. Патона неодноразово обирали до складу вищих органів державної влади Радянського Союзу й України. Він був керівником та членом багатьох важливих комітетів і комісій. Обіймаючи високі посади, Борис Євгенович плідно працював з глибоким почуттям особистої відповідальності перед державою, народом та власною совістю.

Борис Євгенович Патон продовжував працювати до останніх днів свого життя. Його життєвий шлях — взірць відданості улюбленій справі, науці, Україні. Усі, кому пощастило спілкуватися з Борисом Євгеновичем, знали його як надзвичайно творчу особистість, мудру, глибоко порядну і доброзичливу людину з фантастичною енергією, жагою до праці, гострим аналітичним розумом, теплим гумором і високою людяністю.

Всесвітньо визнаний учений, взірць дослідника, видатний організатор науки, справжній син українського народу — світла пам'ять про Бориса Євгеновича Патона назавжди залишиться в серцях усіх, хто його знав і працював з ним.

Висловлюємо щирі співчуття рідним, друзям, колегам, учням Бориса Євгеновича.

Президія Національної академії наук України